

Barteljorisstraat 12 - DE VERGULDE BRASEM

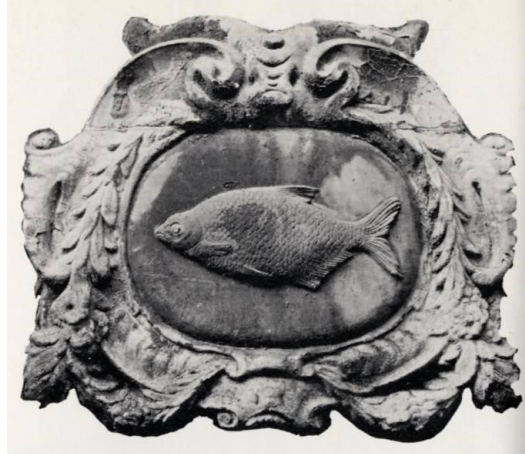
Vergulde vis op zwart ovaal, omringd door bloemmotieven. Bekend als de vergulde brasem in een bijzondere gevel van een bijzonder pand.

Gevel

Gevelsteen

Herplaatst 1962

Barteljorisstraat 12, een verbouwde halsgevel uit 1640. Dit huis behoorde in zijn oorspronkelijke staat tot de allermooiste voorbeelden van een vroege halsgevelbouw in Haarlem en kreeg bekendheid onder de naam: „**De vergulde brasem**”.

In de eerste helft van de achttiende eeuw werd dit pand door de bouwer Hieronimus Haring voor het eerst op ingrijpende wijze verbouwd. In deze toestand zou dit huis tot woning dienen van de bekende dr. C. Ekama. De door guirlanden omsloten vooruitspringende middentravee wordt gebroken door een eveneens uit 1640 stammende gevelsteen, waarop een afbeelding staat van een brasem op een zwart veld in een cartoucheachtige omlijsting.

De gevelsteen heeft oorspronkelijk de gevel gesierd van het allereerste huis op deze plaats in 1640. Bij een der vele verbouwingen van dit pand, is de gevelsteen terecht gekomen in het Frans Halsmuseum en daar ingemetseld geweest in een buitenmuur van de kleine binnenplaats. Nu prijkt hij opnieuw in het front van het zojuist besproken huis op een véél te veel de aandacht vragende latei.

Wat de gevel van het huis betreft, deze is met adaptatie aan een moderne tijd grondig gerestaureerd door architect J.J. van der Linden.

(Zeven Eeuwen Haarlem - Jan Hoeben)

In de Barteljorisstraat, tussen 'De dom van Utrecht' en 'De Priktoel', staat op nummer 12 het statige pand DE VERGULDE BRASEM. De naam is veel ouder dan het huis zelf en wordt al in 1579 gebruikt. Misschien was de naam zelfs al in 1538 aan dit huis verbonden, toen ene Albert Braesman (braesman is de oud-Nederlandse naam voor brasem) een huis in de Barteljorisstraat aankocht. Zekerheid hierover is er echter niet.

Het huidige pand is gebouwd rond 1640 en met enige terughoudendheid kan de naam van bouwmeester Jacob van Campen aan dit bouwwerk verbonden worden. Aanvankelijk had het huis een klokgevel, maar bij een verbouwing in de 18de eeuw is het uiterlijk veranderd in een halsgevel. (andersom eerst een Hals nu een Klokgevel) De huisnaam werd bij de bouw in 1640 van het oude verdwenen pand overgenomen en in de vorm van een gevelsteen aan de voorgevel bevestigd.

Tot 1892 heeft de steen hier onafgebroken een plaats gehad. Daarna verbleef hij lange tijd in een muur van het Frans Halsmuseum, totdat bij een restauratie in 1962 besloten werd de steen te herplaatsen.

Het huis is altijd eigendom geweest van lieden van de betere stand. Zo woonde hier vanaf 1717 Hieronimus Haring, oud directeur-generaal op de Noord- en Zuidkust van Afrika. Eind 18de eeuw was het huis in bezit van een burgemeester, daarna van enkele predikanten bij de Nederlands Hervormde Gemeente, vanaf 1846 van een predikant bij de Verenigde Doopsgezinde Gemeente en vanaf 1860 van de bekende Haarlemse arts, historicus en bibliothecaris van de Tellers Stichting, Dr. C. Ekama.

Bron (Gevelstenen van Haarlem – Theo Bottelier / Peter van Graafeiland)

Op 30 oktober 2009 heeft de firma Da Vinci Schilderwerken met goudverf de brasem opnieuw verguld.